

Themabeeld © Getty Images

“Ook over een doos Lego kan een familievete ontstaan”: de gouden tips van experts om ruzie over je erfenis te vermijden

Je wil dat iedereen zijn deel krijgt en vooral dat er geen ruzie ontstaat. Hoe vermijd je dat je nabestaanden na je dood beginnen te bikkelen over jouw erfenis? Experts geven hun beste tips. “Kleine molshopen kunnen plots bergen worden.”

Tom Le Bacq

Redacteur Consument

4 september 2026 om 02:00

Praat voor je dood bent

“De belangrijkste tip die ik kan geven”, zegt Brent Roskams, advocaat gespecialiseerd in familierecht bij het kantoor Bannister. “De overgrote meerderheid van de problemen en discussies na iemands overlijden ontstaan omdat mensen het gevoel hebben dat ze niet alle info hebben gekregen. Dat er een testament is opgemaakt waar niet iedereen van wist, of dat er schenkingen gebeurd zijn zonder dat alle betrokkenen ervan op de hoogte waren. Daarom zou ik zeggen: wees open en transparant tijdens het leven. Maak dat iedereen binnen je gezin of dichte familie op de hoogte is van wat je wil doen, of hoe je het wil regelen. Hou je dingen verborgen, dan kan dat erg pijnlijke en langdurige conflicten opleveren na je overlijden. Onenigheid tussen erfgenamen levert bij de familierechtbank vaak lange procedures op die vaak jaren duren.”

“Je nalatenschap is de laatste vorm van communicatie met wie na je komt”, zegt Ann Maelfait, partner bij Rivus Advocaten en gespecialiseerd in nalatenschapsconflicten. “Het is dus heel belangrijk dat die communicatie duidelijk is en niet fout geïnterpreteerd kan worden. Pols tijdens je leven al: *“wat zou je ervan denken als ik mijn erfenis zo of zo regel”*, of *“wat zou je ervan denken als ik dat aan hem nalaat”*.”

“Sommige ouders stellen het gesprek over hun nalatenschap uit omdat ze vrezen dat ze hun keuzes zullen moeten verdedigen of onderhandelen met hun kinderen”, zegt An Deneffe, beleidsmedewerker Gezinsinkomen en Fiscaliteit bij de Gezinsbond. “Maar een gesprek over je nalatenschap is geen familieraad. Je kinderen hebben recht op uitleg, niet noodzakelijk op een stem in de beslissing. Je mag gerust zeggen: *Ik wil graag uitleggen welke keuzes ik maak en waarom ik die maak. Maar het blijft mijn vermogen, mijn verantwoordelijkheid en uiteindelijk ook mijn beslissing.*” Dat klinkt streng, maar het kan net rust brengen. Want dan weet iedereen waar hij aan toe is: er is ruimte voor vragen en gevoelens, maar niet voor eindeloze discussies over wat “zou moeten”.

Vergader zonder de schoonfamilie

Wanneer je wil praten over je nalatenschap met je kinderen of je broers en zussen, nodig ze dan uit voor een gesprek. Maar doe dat bij voorkeur zonder de partners erbij. “Mijn aanvoelen is dat dat vlotter loopt”, zegt Brent Roskams. “Je hebt meer kans om tot een constructief gesprek en een goeie oplossing te komen met minder mensen aan tafel. Zitten daar drie mensen en ze brengen alle drie nog hun partner mee, dan zijn dat drie extra meningen, drie extra stemmen die zich ook willen laten gelden. Dat kan in de praktijk een belemmering zijn om tot bepaalde akkoorden te komen.”

“Doe je dat gesprek aan de familietafel? Dat kan. Ik ben nogal voorstander om niet té veel gewicht aan dat gesprek te geven, en er ook op voorhand al vaak losjes over te praten, bijvoorbeeld tijdens het afwassen”, zegt Maelfait. “Ik zeg mijn kinderen soms langs mijn neus weg: *“wat zouden we met mijn appartement doen als ik er niet meer ben?”*”

Zo'n communicatie is niet iedereen gegeven. Een gesprek kan ook bij de notaris. “Die kan een woordje uitleg geven, het is zijn rol om bemiddelaar te zijn, dat zal dus zeker ook helpen”, zegt Maelfait.

Doorbreek het patroon van kleine ruzies

“Familie is altijd de plek waar je voor het eerst leert ‘vechten’, hoe raar dat ook klinkt”, zegt Maelfait. “Als kind leer je je daar meten met anderen: jij met je oudere broer of zus. Dat is een natuurlijke omgeving om conflicten te testen. En je geraakt daar meestal voorbij omdat je je dan met elkaar verzoent, binnen de veilige grenzen van het gezin. Maar als dat niet lukt, kunnen die ruzies patronen worden die telkens terugkeren. Die patronen kunnen bijvoorbeeld ook bij koppels binnensluipen.”

Maelfaits advies is om niet te wachten tot die conflicten ontploffen. “Als je merkt dat je keer op keer in dezelfde discussies terechtkomt tussen je nakomelingen als het gaat om je nalatenschap, kan het goed zijn om een notaris of een familiaal bemiddelaar te zoeken die zal luisteren, en als er verwijten over en weer gaan, misschien zal ‘hertalen’ wat er gezegd wordt: *“is het dat wat je daarmee bedoelt?”* Dat vermijdt dat alles meteen weer op ruzie uitdraait. Als je voelt dat er een patroon ontstaat van ruzies tijdens gesprekken over je erfenis, dan moet je daar zo snel mogelijk uit.”

Drijf het niet te hard op de spits

“Mensen vallen na een overlijden vaak over wat je details zou kunnen noemen, kleine molshopen die op dat moment bergen lijken”, zegt Maelfait. “Dat ene schilderijtje, dat ene stuk grond, die ene ring. Dat zijn soms kleine dingen, soms grotere, die een grote emotionele waarde hebben en waar dan twisten rond ontstaan. Sommige dingen kan je in twee delen, sommige niet. Denk daar al bij leven over na, zo vermijdt je latere conflicten.”

“Informeer je goed over wat je met je nalatenschap wil doen, bij een notaris of een advocaat”, zegt Brent Roskams. “Probeer de juridische realiteit te scheiden van de emotionele component. Wees duidelijk en realistisch.”

Een zorgvolmacht vermijdt ruzies (en kan er ook doen ontstaan)

Een zorgvolmacht is het instrument dat bepaalt wie je verzorgt en wie je vermogen beheert als jij daar door een fysieke of psychische aandoening niet meer toe in staat bent. “Dan kan die persoon in jouw naam bijvoorbeeld beleggingen doen of schenkingen doen”, zegt Maelfait. “Het is heel belangrijk om zo’n zorgvolmacht te hebben, en het is ook heel belangrijk om te vermijden dat er conflict uit ontstaat. Doe het op intelligente en transparante wijze. Er zijn ouders die zeggen: “we laten alle beslissingen aan onze dochter over want zij weet meer over financiën”. Een broer kan dan zeggen: “potverdorie, dat is hier niet eerlijk verlopen”. Wees bewust dat dat een bron van conflict kan zijn. Wees transparant over je beslissing. Zorg dat er een overlegmodel komt tussen je kinderen en dat er checks and balances komen: dat de kinderen dus verslag moeten uitbrengen aan elkaar. Dat kan allemaal in zo’n zorgvolmacht gezet worden. Alles is beter dan dat er een vrederechter aan te pas komt die dan een advocaat aanstelt als bewindvoerder die dan de boel in handen neemt.”

Organiseer een familieveiling

Wat is die doos Lego waard die al veertig jaar in familiebezit is? Wat is de waarde van die collectie vulpen van je vader waar het ene kind bij wegdroomt en het andere kind geen boodschap aan heeft? “Dat zijn spullen met grote emotionele waarde en daardoor kan de verdeling vaak erg moeilijk zijn. Maar ook daar kun je potentiële conflicten al op voorhand proberen te ontmijnen”, zegt Ann Maelfait. “Je kan bepaalde zaken al verkopen tijdens je leven en dan die opbrengst na je overlijden gelijk verdelen. Of je kan in je testament expliciet uitleggen waarom je het zus of zo verdeelt: dat kind krijgt x, maar dat wordt gecompenseerd door het andere kind dat y krijgt. Helder communiceren helpt daar echt.”

Nog een optie: een familieveiling. “Stukken met emotionele waarde – wandelstokken, diareeksen, strips, schriften, speelgoeddozen, kettinkjes, zilveren bestek, noem maar op – kun je laten verdelen door iedereen erop te laten bieden na je overlijden”, zegt Maelfait. “Dat is niet raar, want er zijn effectief al familieruzies ontstaan door een doos Lego en wie die nu krijgt. Je kan in je testament laten opnemen dat je wil dat je kinderen die veiling organiseren en dat iedereen dan een waarde kan plakken op wat hij belangrijk vindt en dan kan bieden. Of je kan het zo bepalen dat iedereen om beurt iets kiest: jij eerst dat kettinkje, dan de ander die glazen set, enzovoort.”

Laat één ding bewust onverdeeld

“Het gaat tegen alle intuïtie in”, zegt An Deneffe, beleidsmedewerker Gezinsinkomen en Fiscaliteit bij de Gezinsbond. “En toch is het misschien wel mijn favoriete tip. We denken dat een goede nalatenschap alles netjes verdeelt. Misschien moet je juist één ding samen laten. Een boomgaard. Een vakantiehuis. Een familietraditie. Een jaarlijks etentje waarvoor een som geld opzij wordt gezet. Iets wat de familie verplicht om elkaar nog af en toe te zien. Niet alles hoeft verdeeld te worden. Sommige dingen mogen een reden blijven om samen te komen.”

Gelijkheid is niet altijd mogelijk

“Je moet ervan uitgaan dat je kinderen altijd een zekere mate van gelijkheid zullen verwachten in hoe je je nalatenschap verdeelt”, zegt Maelfait. “Ook al verdienen sommigen die gelijkheid misschien niet, omdat je één kind bijvoorbeeld jaren niet meer gezien hebt terwijl de ander elke dag bij je langskwam.”

Er zijn talloze situaties te verzinnen waarbij je niet honderd procent kan zeggen hoe je iets gelijk kan verdelen, zegt Maelfait. “Bijvoorbeeld: één kind krijgt geld om een huis te kunnen kopen. Het andere kind koopt pas jaren later een huis. Tegen dan is de vader, die aannemer was, al op pensioen. Hij bouwt dan samen met dat tweede kind een prachtig huis. Dat werk als aannemer is dan technisch gezien géén schenking, dat geld voor het andere kind wél. Dat kan een bron zijn van conflict.”

Dat kan je vermijden door een erfovereenkomst te sluiten, zegt Maelfait. Dat is een afspraak die je al tijdens je leven maakt met je kinderen of andere erfgenamen over je toekomstige erfenis of een deel ervan. “Daar kan je dan in laten opnemen dat er rekening zal worden gehouden met die prestaties als aannemer, bijvoorbeeld”, zegt Maelfait. “Of met de uren dat je mama bij jou bijsprong als je een winkel hebt, enzovoort. Zo’n erfovereenkomst vereist wel dat iedereen meewerkt en akkoord gaat. Je moet de moed hebben om daarover te durven beginnen praten tijdens je leven en de overeenkomst opstellen vergt tijd en moeite. Een makkie is het niet.”

Hou je administratie bij

Waar vinden je nakomelingen wat? Wie moeten ze contacteren? Welke dingen heb je allemaal in je bezit? “Probeer goede documentatie te voorzien”, zegt Ann Maelfait. “Als je echt wil dat alles goed verdeeld wordt, is het belangrijk dat er een goeie oplijsting is van wat er geschonken wordt.”

Wat moet dat dan allemaal zijn? “Welke bankrekeningen zijn er, is er een private banker en hoe moeten de kinderen die contacteren, zijn er beleggingen bij een online broker. Duidelijkheid daarover, contactgegevens en dergelijke, helpt allemaal misverstanden en dus conflicten te vermijden eens je er niet meer bent. Schenk je een paar duizend euro aan één kind, doe dat niet in het geniep. Documenteer dat, zodat het later bij de verdeling van de erfenis mee in balans kan worden genomen. Als dat meer dan tien jaar geleden is, zal je dat nog moeilijk kunnen bewijzen anders, omdat er geen uittreksels meer zullen van zijn. Hou dat dus zelf goed bij.”

Maak een “parachute” voor elke levensfase

Vanaf wanneer moet je beginnen te denken aan je nalatenschap? “Het is niet dat je op je vijftigste niet kan wegvallen”, zegt Ann Maelfait. “Probeer in de verschillende fases van je leven te denken: wat moet ik voorzien zodat mijn nabestaanden zo goed mogelijk verder kunnen als ik er niet meer ben. Dat doe je niet alleen om ruzie te vermijden na je dood, maar ook om zorgen te vermijden.”

Je kan bijvoorbeeld een successieverzekering afsluiten. Dat is een verzekering die ervoor zorgt dat je erfgenamen bij je overlijden een bedrag ontvangen waarmee ze (een deel van) de erfbelasting

kunnen betalen. Zo kan je dan vermijden dat ze bijvoorbeeld het appartement dat ze erven moeten verkopen omdat ze de erfbelasting niet kunnen betalen. De premie hangt af van je leeftijd, het te verzekeren bedrag en de te verwachten erfbelasting. Het zijn best je erfgenamen die zo'n verzekering afsluiten. Als jij die zelf afsluit om er je kinderen mee te betalen na je dood, moet ook op het uitgekeerde bedrag erfbelasting worden betaald.

“Op elke leeftijd is er een techniek die ervoor zorgt dat er geen conflict ontstaat”, zegt Maelfait. “Koopt je zoon of dochter van 26 een huis terwijl hij of zij nog niet getrouwd is? Ga dan na of er een beding van aanwas moet worden opgesteld (zodat het vastgoed automatisch naar de langstlevende gaat, red.), kijk of er een schuldsaldoverzekering is, enzovoort. Heb je jonge kinderen? Bedenk dan wie je wil dat de voogd zal zijn als jij er niet meer bent. Wie moet het vermogen van je kinderen beheren, wie moet er voor hen zorgen? Dat kan je laten opmaken met een voogdijverklaring. Dat gaat breder dan zorgen dat je financiën op punt staan. Dat is denken aan wie na je komt en potentiële ruzies en conflicten vermijden.”

Bron: Het Nieuwsblad, 4 september 2026 – Tom Le Bacq